EUROPEAN CENTRE FOR MODERN LANGUAGES
CENTRE EUROPEEN POUR LES LANGUES VIVANTES
COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

JAZYKOVÁ CESTA NAPRIEČ EURÓPOU

VITAJ NA CESTE EURÓPSKYMI JAZYKMI!

Jazyky, s ktorými sa stretneš na nasledujúcich stranách, odrážajú rozmanitosť kultúr a tradícií, ktoré spoločne bok po boku existujú na našom kontinente. Niektorými jazykmi, z približne 225 jazykov európskeho pôvodu, hovoria milióny ľudí, a niektorými jazykmi len hŕstka ľudí, žiaľ, tieto jazyky pomaly vymierajú.

Počas tejto krátkej cesty odhalíš, koľko spoločného majú európske jazyky. Z veľkej časti spadajú do troch hlavných skupín: slovanské, románske a germánske, pričom jazyky v každej skupine majú podobné korene – stáročia sa však vyvíjali samostatne, každý svojím smerom. Na tejto ceste spoznáš rozdiel medzi týmito jazykmi: rôzne abecedy (napríklad latinskú, cyrilskú, grécku, arménsku, gruzínsku) často využívajúce umelecké písmo; ako rôzne jazyky riešia tvorbu slov pre nové vynálezy a dozvieš sa aj o ich niekedy až tajomnom pôvode. Každý z týchto jazykov má svoju jedinečnú identitu a príbeh.

Môžeme Ti poskytnúť len krátky pohľad na niektoré európske jazyky. Existuje oveľa, oveľa viac ďalších jazykov, ktoré sme nespomenuli, nie však preto, že by boli menej dôležité alebo menej zaujímavé, ale jednoducho preto, lebo ich táto krátka cesta nemôže všetky obsiahnuť.

Existuje niekoľko príkladov regionálnych jazykov či jazykov menšín, ktorými hovorí relatívne malá časť populácie v časti krajiny alebo v oblastiach zahrňujúcich niekoľko krajín. Existujú tiež neteritoriálne jazyky, ktorými hovoria skupiny rozšírené po celej Európe, ale ktoré sa nestotožňujú s konkrétnou krajinou pôvodu. Existujú tiež jazyky prisťahovalcov, ktoré nepochádzajú z Európy, ale na kontinent ich priniesli ľudia, ktorí sa prisťahovali z iných častí sveta.

Vždy na stránke konkrétneho jazyka nájdeš krátky úvod od Lary, niektoré kľúčové slová, frázy a špeciálne znaky abecedy, taktiež aj odhadovaný počet ľudí na celom svete, ktorí tento jazyk používajú ako svoj prvý.

Dúfame, že sa Ti bude páčiť putovanie s našou sprievodkyňou Larou na jej ceste vybranými európskymi jazykmi. Táto cesta by Ťa mohla motivovať k tomu, aby si sa vydal/a na podobnú objaviteľskú cestu, na ktorej si v mnohých okamihoch povieš „oh, naozaj“ a „wow – to som nevedel/a“, keď odhalíš niektoré poklady ukryté tesne pod povrchom nášho každodenného života.

JAZYKY, S KTORÝMI SA LARA STRETÁVA NA SVOJEJ CESTE

BE БЕЛАРУСКАЯ МОВА

5 000 000

Ahoj! Volám sa Lara. Pridaj sa ku mne na fascinujúcej ceste krásnymi jazykmi Európy! Našu cestu začneme v „krasaviku"… Počkať! Kde? „Krasavik" (apríl) je najkrajší mesiac v Bielorusku, preto ho bielorusi pomenovali „krásny". Kto by nemal rád jarné obdobie?

1 адзін
2 два
3 тры
4 чатыры
5 пяць
6 шэсць
7 сем
8 восем
9 дзевяць
10 дзесяць

ё й э і ў ь ю ы я

Паслухайце гучанне гэтых слоў >>>

edl.ecml.at/sounds

Fotografia: Park v Minsku, Bielorusko

ENGLISH EN

400 000 000

Angličtina je najviac používaným jazykom na svete. Na svete je takmer 1,3 miliardy anglicky hovoriacich osôb, ale len približne jedna tretina sú rodení hovoriaci. Keď rozprávame rovnakým jazykom, rozumieme si a uvedomujeme si, koľko vecí máme spoločných. Svet sa nakoniec nezdá taký veľký.

1	one
2	two
3	three
4	four
5	five
6	six
7	seven
8	eight
9	nine
10	ten

edl.ecml.at/sounds

<<< Listen to the sound of these words

Fotografia: Londýnske oko a Big Ben, Spojené kráľovstvo

FY FRYSK

500 000

Frízština je asi angličtine najviac podobným živým jazykom. „De sinne is waarm en it ljocht fan de sinneskyn fielt noflik mei de sêfte wyn.“ Vieš, čo to znamená? Porovnaj vetu s anglickou: „The sun is warm and the light from the sun-shining feels good with the soft wind.“

1	ien
2	twa
3	trije
4	fjouwer
5	fiif
6	seis
7	sân
8	acht
9	njoggen
10	tsien

êé

ûú

â

ô

Harkje nei it lûd fan dizze wurden >>>

edl.ecml.at/sounds

Fotografia: Ljouwert, Holandsko

SLOVENŠČINA SL

2 500 000

V slovinčine je v porovnaní s inými jazykmi veľmi zvláštny tvar na vyjadrenie 2 osôb. Slovinčina používa nielen jednotné číslo (pre 1 osobu) a množné číslo (pre viacero osôb), ale aj formu pre vyjadrenie 2 osôb! Ak chceš povedať „ja a Ty“, stačí povedať „midva“ (my dvaja muži alebo jeden muž a jedna žena) alebo „midve/medve“ (my dve ženy). Keď už hovoríme o číslach... chcem Ti ukázať jazyk so zaujímavým počítaním...

1	ena
2	dve
3	tri
4	štiri
5	pet
6	šest
7	sedem
8	osem
9	devet
10	deset

edl.ecml.at/sounds

<<< Prisluhnite zvoku teh besed

Fotografia: Triglavský národný park, Slovinsko

č

š

ž

FR FRANÇAIS

76 800 000

Vedel/a si, že francúzština má iný spôsob počítania medzi číslami 70 a 99? Číslo 75 sa doslovne povie „60 plus 15“. Okrem toho, číslo 80 sa povie „4 krát 20“! 96 je teda „4 krát 20 plus 16“. Francúzi musia byť dobrí matematici! Francúzština je taktiež považovaná za jeden z najkrajších jazykov spolu s ... Uhádneš?

1	un
2	deux
3	trois
4	quatre
5	cinq
6	six
7	sept
8	huit
9	neuf
10	dix

ùûü ÿ àâä ôö éèêë æ ç îï œ

Écoutez le son de ces mots >>>

edl.ecml.at/sounds

Fotografia: Piesočná duna, Francúzsko

УКРАЇНСЬКА МОВА UK

35 000 000

Zrkadielko, zrkadielko, povedz mi, ktorý jazyk je zo všetkých najkrajší? Odpoveď na túto otázku nie je jednoduchá a každý má svoje obľúbené jazyky. Na súťaži jazykovej krásy v roku 1934 v Paríži však ukrajinčina obsadila hneď tretie miesto po francúzštine a perzštine. Ale vlastne neviem o tom, že by sa konali novšie súťaže jazykovej krásy!

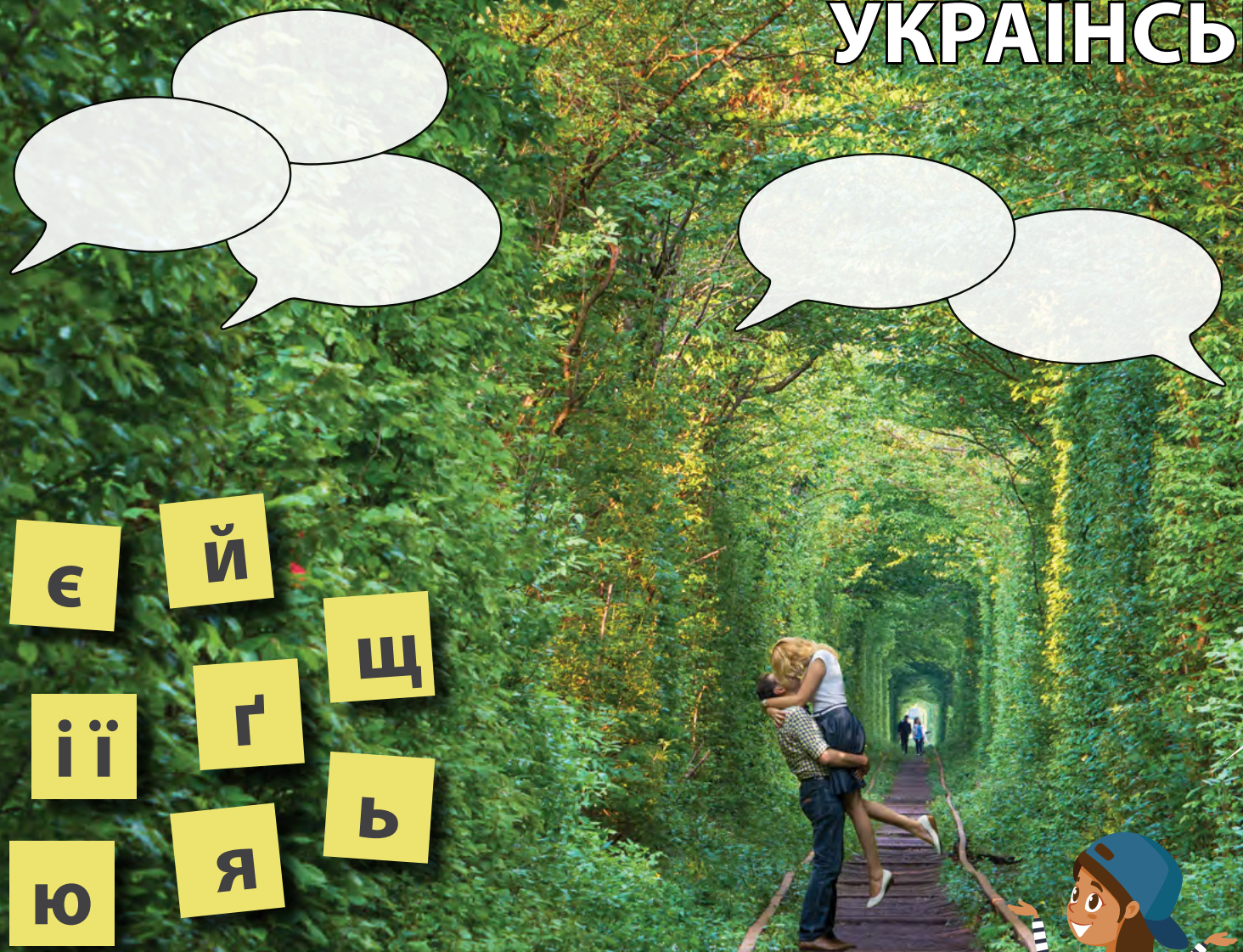

Є Й Щ Ґ Ї Ь Я Ю

edl.ecml.at/sounds

<<< Прослухайте звучання цих слів

1	один
2	два
3	три
4	чотири
5	п’ять
6	шість
7	сім
8	вісім
9	дев’ять
10	десять

Fotografia: Tunel lásky vytvorený zo stromov pozdĺž železnice v Klevane, Ukrajina

CA CATALÀ

10 000 000

Pokiaľ chceš povedať v katalánčine, že na Tvoju narodeninovú oslavu prišlo len zopár kamarátov (čo sa Ti nikdy nestane!), stačí povedať „quatre gats“ alebo „štyri mačky“ a všetko bude jasné. Kým sa posťažuješ na svoju chabú oslavu, nezabudni povedať „Gràcies!“ („Ďakujem“) štyrom mačkám, ktoré prišli!

1	un
2	dos
3	tres
4	quatre
5	cinc
6	sis
7	set
8	vuit
9	nou
10	deu

ç

à

l·l

éè

úü

íï

óò

Escolta el so d’aquestes paraules >>>

edl.ecml.at/sounds

Fotografia: Park Güell v Barcelone, Španielsko

TÜRKÇE TR

75 700 000

Turečtina je jazyk bez rodov! Existuje jedno slovo pre „on“, „ona“ a „ono“, alebo lepšie povedané, v skutočnosti len jedno písmeno – „o“. Je teda možné opísať osobu v turečtine bez toho, aby bolo uvedené, či je to chlapec alebo dievča. Otoč na druhú stranu a pozri sa, ktorý ďalší jazyk zdieľa túto podobnosť s turečtinou...

1	bir
2	iki
3	üç
4	dört
5	beş
6	altı
7	yedi
8	sekiz
9	dokuz
10	on

edl.ecml.at/sounds

<<< Bu sözcüklerin sesini dinle

Fotografia: Kapadócia, Turecko

ç ğ ö ş ü ı

AS AZƏRBAYCAN DILI

23 000 000

Azerbajdžančina tiež používa „o“ pre „on“, „ona“ i „ono“. Ale to nie je jediné, čo majú Turci a Azerbajdžánci spoločné. Predložky „s“ alebo „pre“ nie sú pred podstatným menom, ale za ním: v azerbajdžančine „s mojou matkou“ je „anam ilə“ alebo doslovne „moja matka s“. Ďalšou zvláštnosťou je, že keď píšete latinkou alebo cyrilikou, píšete zľava doprava, ak píšete arabsky, tak sprava doľava.

I ö ü ç ə ğ ş

1	bir
2	iki
3	üç
4	dörd
5	beş
6	altı
7	yeddi
8	səkkiz
9	doqquz
10	on

Bu sözlərin səsini dinləyin >>>

edl.ecml.at/sounds

Fotografia: Tri plamenné veže, Baku, Azerbajdžan (Borka Kiss | Shutterstock.com)

EUSKARA EU

750 000

Jazyky vo všeobecnosti patria do jazykových rodín a zdieľajú s ostatnými veľa charakteristík, ale baskičtina je takmer jedináčik... Je považovaná za jeden z najstarších európskych jazykov a jej pôvod zostáva záhadou. Ak sa teda chceš pripojiť k exkluzívnemu klubu a stať sa „euskaldunakom“ (baskicky hovoriacim), skús tento jazyk!

1 bat
2 bi
3 hiru
4 lau
5 bost
6 sei
7 zazpi
8 zortzi
9 bederatzi
10 hamar

edl.ecml.at/sounds

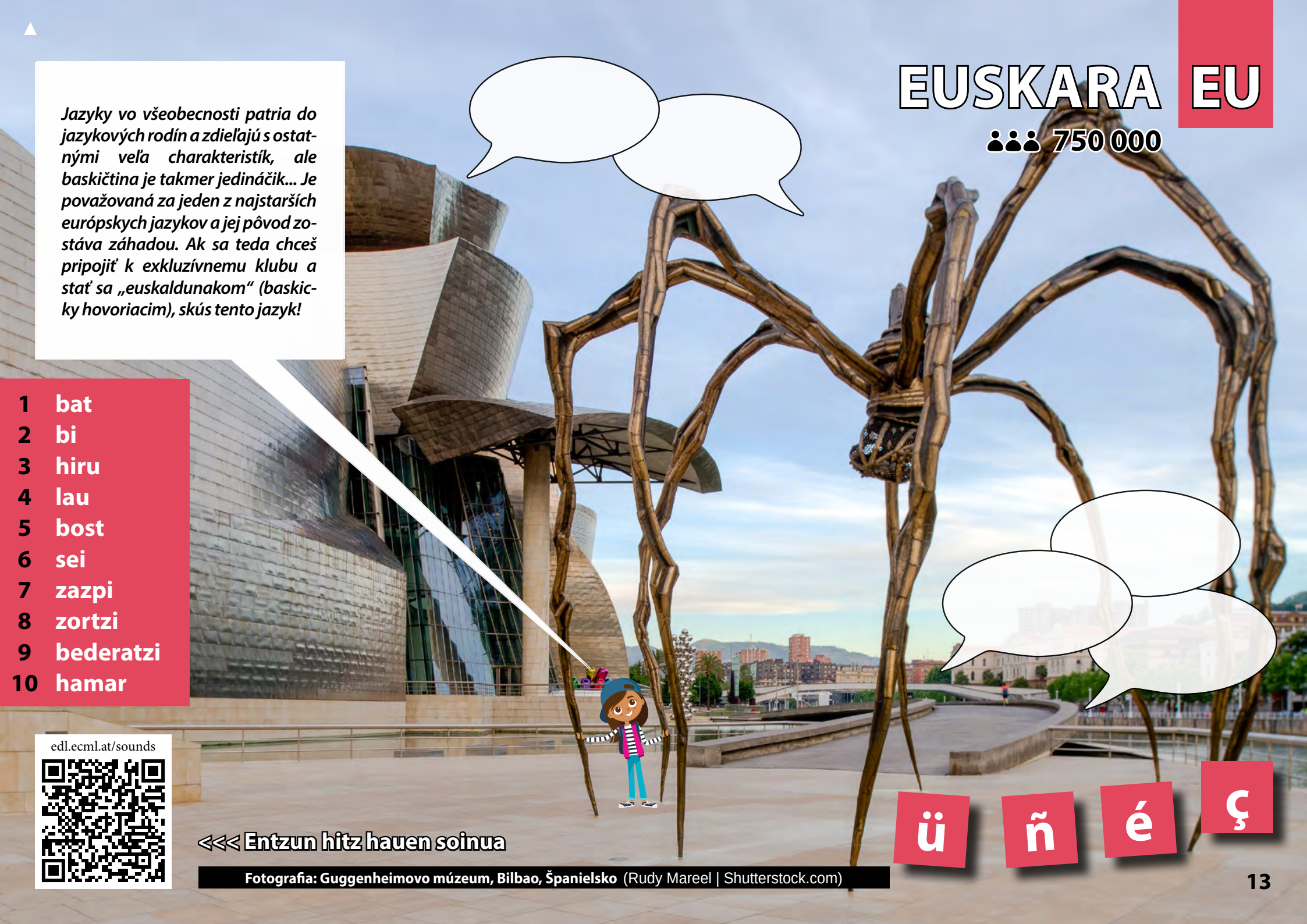

<<< Entzun hitz hauen soinua

ü ñ é ç

Fotografia: Guggenheimovo múzeum, Bilbao, Španielsko (Rudy Mareel | Shutterstock.com)

MT MALTI

520 000

Maltčina je najmenším oficiálnym jazykom EÚ, čo sa týka počtu hovoriacich. Znie podobne ako feníčtina, ktorou sa rozprávalo v oblastiach okolo starovekého Stredomoria pred 3000 rokmi. Maltčina je jediným jazykom v Európe, ktorý patrí do afroázijskej rodiny a jediným jazykom z tejto rodiny, ktorý používa latinku. Prejdi na ďalšú stranu a ukážem Ti jeden dosť izolovaný jazyk...

1	wieħed
2	tnejn
3	tlieta
4	erbgħa
5	ħamsa
6	sitta
7	sebgħa
8	tmienja
9	disgħa
10	għaxra

ċ ġ ħ ż

edl.ecml.at/sounds

Isma' l-ħoss ta' dawn il-kelmiet >>>

Fotografia: Typická ulica v Ir-Rabate, Malta

ÍSLENSKA IS

314 000

Island nemá blízke susedné krajiny a jazyk, ktorý si Vikingovia priniesli v 9. a 10. storočí sa za tie stáročia veľmi nezmenil, ako by si možno predpokladal/a. Islandčina sa vyhýba používaniu cudzích slov a uprednostňuje vytváranie nových slov zo starovekých vikingských. „Tölva“, slovo pre počítač, je teda vytvorené zo starých slov „tala“ („číslo“) a „völva“ („jasnovidka“).

ð

í á

þ æ

ý ö ó

ú

é

1	einn
2	tveir
3	þrír
4	fjórir
5	fimm
6	sex
7	sjö
8	átta
9	níu
10	tíu

edl.ecml.at/sounds

<<< Hlustaðu á þessi orð

Fotografia: Vodopád Goðafoss, Island

ET EESTI KEEL

1 100 000

Estónci milujú samohlásky! V estónčine zohrávajú samohlásky jednu z najdôležitejších úloh zo všetkých európskych jazykov. V tomto jazyku existuje veľa slov ako „Jäääär“ („okraj ľadu“), „Töö-öö“ („pracovná noc“) alebo „Õueaiaääre“ („okraj plotu“)! Teraz Ti ukážem jazyk, v ktorom je možné vytvoriť celú vetu, ktorá obsahuje len samohlásky...

1	üks
2	kaks
3	kolm
4	neli
5	viis
6	kuus
7	seitse
8	kaheksa
9	üheksa
10	kümme

õ ä ö ü

Kuula nende sõnade kõla >>>

edl.ecml.at/sounds

Fotografia: Kitesurfing vo Viimsi, Estónsko

LIMBA ROMÂNĂ RO

26 000 000

Rumunčina má tiež veľmi rada samohlásky. Rumunčina dokonca dokáže vytvoriť zmysluplnú vetu, ktorá sa skladá len zo samohlások: „Oaia aia e a ei, eu i-o iau“ znamená „Tá ovca je jej, vezmem si ju“. Existuje niekoľko jazykov, ktoré sa snažia samohláskam úplne vyhnúť...

1	unu
2	doi
3	trei
4	patru
5	cinci
6	șase
7	șapte
8	opt
9	nouă
10	zece

î ț ș ăâ

edl.ecml.at/sounds

<<< Ascultă cum sună aceste cuvinte

Fotografia: Korvínov hrad, Rumunsko

CS ČEŠTINA

14 000 000

Ak nemáš rád/rada samohlásky, tak čeština je jazyk pre Teba! Česi milujú spoluhlásky. Slová zložené len zo spoluhlások sú veľmi bežné, napríklad „krk“ („krk“), „prst“ („prst“), „smrk“ („smrek“). Skús povedať český jazykolam „Chrt pln skvrn zdrhl z Brd“. Túto lásku k spoluhláskam zdieľajú aj ich susedia – uhádneš kto?

éě č ď í ó ř úů á ž ý ť š ň

1	jedna
2	dvě
3	tři
4	čtyři
5	pět
6	šest
7	sedm
8	osm
9	devět
10	deset

Poslechni si, jak znějí tato slova >>>

edl.ecml.at/sounds

Fotografia: Tancujúci dom v Prahe, Česká republika (Vladimir Sazonov | Shutterstock.com)

SLOVENČINA SK

5 200 000

Áno, i Slováci majú radi spoluhlásky! Veľa slovenských slov je zložených len zo spoluhlások alebo spoluhlásky tvoria väčšinu slova, napríklad „prst“, „štvrť“ alebo „smrť“. Hovoriaci po slovensky najviac rozumejú iným slovanským jazykom. Prejdi na ďalšiu stranu a objav jazyk, ktorý je dosť úsporný...

1 jeden
2 dva
3 tri
4 štyri
5 päť
6 šesť
7 sedem
8 osem
9 deväť
10 desať

edl.ecml.at/sounds

<<< Vypočujte si zvuk týchto slov

Fotografia: Vysoké Tatry, Slovenská republika

FI SUOMI

5 800 000

Fínčina je jedným z mála jazykov v Európe, ktorý nie je indoeurópsky. Je súčasťou jazykovej rodiny spolu s estónčinou a maďarčinou. Je veľa vecí, ktoré môžete vo fínčine povedať jedným slovom. Takže „istun“ by znamenalo „posadím sa“, „istahtaisin“ „na chvíľu by som si sadol“, „istahdan“ „na chvíľu si sadnem“ a „istahtaisinkohan“ „premýšľam, či by som si mal na chvíľu sadnúť“.

1	yksi
2	kaksi
3	kolme
4	neljä
5	viisi
6	kuusi
7	seitsemän
8	kahdeksan
9	yhdeksän
10	kymmenen

Kuuntele nämä sanat >>>

edl.ecml.at/sounds

Fotografia: Jazda na psom záprahu v Laponsku, Fínsko

RUMANTSCH RM

60 000

1	in
2	dus
3	trais
4	quatter
5	tschintg
6	sis
7	set
8	otg
9	nov
10	diesch

Rétorománčina je najmenej známy zo štyroch oficiálnych jazykov Švajčiarska. Jej história začína pred narodením Krista: latinčina Rimanov, ktorá ovládla oblasť medzi Rétskymi alpami a Dunajom, sa miešala s jazykmi miestnych ľudí. Z tejto zmesi sa postupne vyvinula rétorománčina – a dodnes sa stále mení!

è é

edl.ecml.at/sounds

<<< Taidla co ch'ils pleds tunan

Fotografia: Pohľad na hory, Grisons, Švajčiarsko

CY CYMRAEG

1 000 000

Waleské „Llanfairpwllgwyngyll-gogrychwyrndrobwllllantysilio-gogogoch“ je najdlhším názvom miesta v Európe a druhým najdlhším na svete. Znamená to asi „Svätomariánsky kostol v dutine bielej liesky poblízku rýchleho vodného víru sv. Tysilia z červenej jaskyne“. Obráť list a objav jazyk, ktorý sa môže s dĺžkou slov podobať waleským názvom miest...

ŵ ê ô â î ŷ û

1	un
2	dau
3	tri
4	pedwar
5	pump
6	chwech
7	saith
8	wyth
9	naw
10	deg

LLANFAIRPWLLGWYNGYLLGOGERYCHWYRNDROBWLLLLANTYSILIOGOGOGOCH

Llan-vire-pooll-guin-gill-go-ger-u-queern-drob-ooll-llandus-ilio-gogo-goch

Listen to the sound of these words >>>

edl.ecml.at/sounds

Fotografia: Vlaková stanica v Llanfairpwllgwyngyllgogerychwyrndrobwllantysiliogogogogogoch, Wales, Spojené kráľovstvo

DEUTSCH DE

95 000 000

Nemčina je jedným z jazykov s najdlhšími slovami. Ak chceš opísať vec, jednoducho spojíš rôzne slová tak, že vznikne nové. Slovo pre kvalifikačný zápas majstrovstiev sveta vo futbale by teda bolo „Fußballweltmeisterschaftsqualifikationsspiel“. Niektoré slová môžu byť trochu mätúce, ak nevieš, ktoré slová boli spojené, ako napríklad „Urinsekten“, ale to Ťa nechám vyriešiť samostatne!

1	eins
2	zwei
3	drei
4	vier
5	fünf
6	sechs
7	sieben
8	acht
9	neun
10	zehn

ü ö ä ß

<<< Hör dir an, wie diese Wörter klingen

edl.ecml.at/sounds

Fotografia: Ostrov Sylt, Nemecko

HR HRVATSKI

5 600 000

Spolu so srbčinou a bosniančinou je chorvátčina jedným z južnoslovanských jazykov, ktoré majú veľa spoločného. Tieto jazyky sú si natoľko podobné, že hovoriaci týmito jazykmi si môžu rozumieť veľmi jednoducho. Najkratšie chorvátske slová sa skladajú len z jedného písmena – „a“ (ale, a), „o“ (o), „u“ (v, vo), „i“ (a), „s“ (s, so, z, zo) alebo „k“ (k, ku).

1	jedan
2	dva
3	tri
4	četiri
5	pet
6	šest
7	sedam
8	osam
9	devet
10	deset

č ć ž š đ

Poslušaj kako zvuče ove riječi >>>

edl.ecml.at/sounds

Fotografia: Národný park Plitvice, Chorvátsko

BOSANSKI BS

3 000 000

Bosniančina je veľmi podobná chorvátčine a srbčine, ale dá sa povedať, že má veľké prepojenie s turečtinou: približne 400 rokov bola Bosna súčasťou Osmanskej ríše a preto prevzala veľa slov z turečtiny, napríklad „minđuše“ („náušnice“), „bujrum“ („do toho“), alebo „avlija“ („vnútorný dvor“).

č

ž

ć

đ

š

edl.ecml.at/sounds

<<< Poslušaj kako zvuče ove riječi

Fotografia: Starý most v Mostare, Bosna a Hercegovina

1	jedan
2	dva
3	tri
4	četiri
5	pet
6	šest
7	sedam
8	osam
9	devet
10	deset

SR СРПСКИ

12 000 000

Srbčina je jedným z mála európskych jazykov, ktoré používajú cyriliku i latinku. Rodení hovoriaci dokážu používať obe písma rovnako dobre. Srbčina, v porovnaní s inými slovanskými jazykmi, používa jednu z najkratších cyrilských abeced: obsahuje 30 písmen. Keď hovoríme o abecedách...Ukážem Ti jazyk s veľmi jedinečnou abecedou.

1	један
2	два
3	три
4	четири
5	пет
6	шест
7	седам
8	осам
9	девет
10	десет

Послушај како звуче ове речи >>>

edl.ecml.at/sounds

Fotografia: Meandre rieky Uvac, Srbsko

ՀԱՅԵՐԵՆ HY

👪 6 700 000

Arménčina používa abecedu, ktorá je v porovnaní s inými európskymi jazykmi dosť jedinečná. Bola vytvorená pred 2400 rokmi! Pretože Arméni sú veľmi hrdí na svoju abecedu, vytvorili pre svoje jedinečné písmená dokonca i pamätník. Arménsko slávi v októbri svoj vlastný špeciálny jazykový deň, Deň svätých prekladateľov.

1 մեկ
2 երկու
3 երեք
4 չորս
5 հինգ
6 վեց
7 յոթ
8 ութ
9 ինը
10 տասը

edl.ecml.at/sounds

ա բ գ դ ե զ է ը թ ժ ի լ խ ծ կ հ ձ ղ ճ մ

յ ն շ ո չ պ ջ ռ ս վ տ ր ց ու փ ք և օ ֆ

<<< Լսեք այս բառերը

Fotografia: Pamätník arménskej abecedy (Arty Om | Shutterstock.com)

ROM

ROMANI ĆHIB

3 500 000

Rómčina bola donedávna predávaná ďalšej generácii len ústne, takže neexistuje všeobecne prijatá písomná norma. Jednotlivé rómske varianty sú písané abecedami, ktoré často vychádzajú z okolitého dominantného jazyka, kde rómska skupina žije. I napriek tomu je dnes možné čítať politické texty, noviny a dokonca i Shakespeara v rómčine!

1 jekh
2 duj
3 trin
4 štar
5 panź
6 šov
7 efta
8 oxto
9 iňa
10 deš

edl.ecml.at/sounds

Ašun kadala svaturja >>>

Fotografia: Rómsky tanec

LËTZEBUERGESCH LB

600 000

Luxemburčina získala svoju písomnú podobu pomerne nedávno. Po luxembursky sa zvyčajne písalo len zriedka, takže neexistovali žiadne oficiálne pravidlá pravopisu a gramatiky, kým ich nezaviedla vláda približne pred 40 rokmi (v roku 1984). A čo posunkové jazyky, môžeš nimi písať? Prejdi na ďalšiu stranu a zisti.

1	eent
2	zwee
3	dräi
4	véier
5	fënnef
6	sechs
7	siwen
8	aacht
9	néng
10	zéng

edl.ecml.at/sounds

<<< Lauschter wéi dës Wierder kléngen

Fotografia: Skatepark Pétrusse, Luxembursko

ä

ëé

MEDZINÁRODNÉ POSUNKOVANIE

Medzinárodné posunkovanie je často používané posunkujúcimi z rôznych krajín, ktoré nemajú spoločný posunkový jazyk. Ako samotný názov naznačuje, je to spôsob komunikácie využívaný na medzinárodných podujatiach. Je možné ho zapísať viacerými spôsobmi. Napríklad niektoré symboly sa používajú na popis tvaru ruky pri posunku, pohybu posunku a mimiky. A pretože sme tolko hovorili o abecedách...

Fotografia: Skupina ľudí používajúcich medzinárodný posunkový jazyk

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10

ΕΛΛΗΝΙΚΑ EL

13 500 000

Slovo „abeceda“, teda „alphabet“, vzniklo z prvých dvoch písmen gréckej abecedy: „alfa“ a „beta“. V súčasnosti sa v gréčtine píše zľava doprava, tak ako i v ostatných európskych jazykoch, ale nie vždy to tak bolo. Na začiatku sa mohlo písať sprava doľava a dokonca striedať smery po riadkoch. Na ďalšj strane Ti ukážem zábavný zvyk ich susedov...

αβγδεζηθικλμν

ξοπρστυφχψω

edl.ecml.at/sounds

<<< Άκουσε τον ήχο αυτών των λέξεων

Fotografia: Farebná ulica v Oia, Grécko

1	ένα
2	δύο
3	τρία
4	τέσσερα
5	πέντε
6	έξι
7	επτά
8	οχτώ
9	εννιά
10	δέκα

SQ SHQIP

7 500 000

Keď Albánaci krútia hlavou zo strany na stranu, neznamená to „nie“, ale naopak „správne, súhlasím, počúvam“. Naopak kývnutie hlavou hore a dole neznamená „áno“. Znamená to „prepáč, obávam sa, že nie“ a zvyčajne tento pohyb sprevádzajú zlé správy. Buď preto pri kývaní hlavou v Albánsku obzvlášť opatrný/á – možno si práve súhlasil/a s niečím, čo si nechcel/a!

1	një
2	dy
3	tre
4	katër
5	pesë
6	gjashtë
7	shtatë
8	tetë
9	nëntë
10	dhjetë

edl.ecml.at/sounds

Dëgjoni tingullin e këtyre fjalëve >>>

Fotografia: Plážová kaviareň v Ksamil, Albánsko

ç ë

БЪЛГАРСКИ BG

8 000 000

Bulhari tiež kývnu na „nie“ a krútia hlavou na „áno“. Ďalšou neobvyklou charakteristikou bulharčiny je, že je jedným z mála slovanských jazykov bez pádov. Malo by teda byť jednoduchšie sa učiť bulharčinu ako češtinu, ktorá má 7 pádov! Bulharčina zdieľa túto vlastnosť len s macedónčinou.

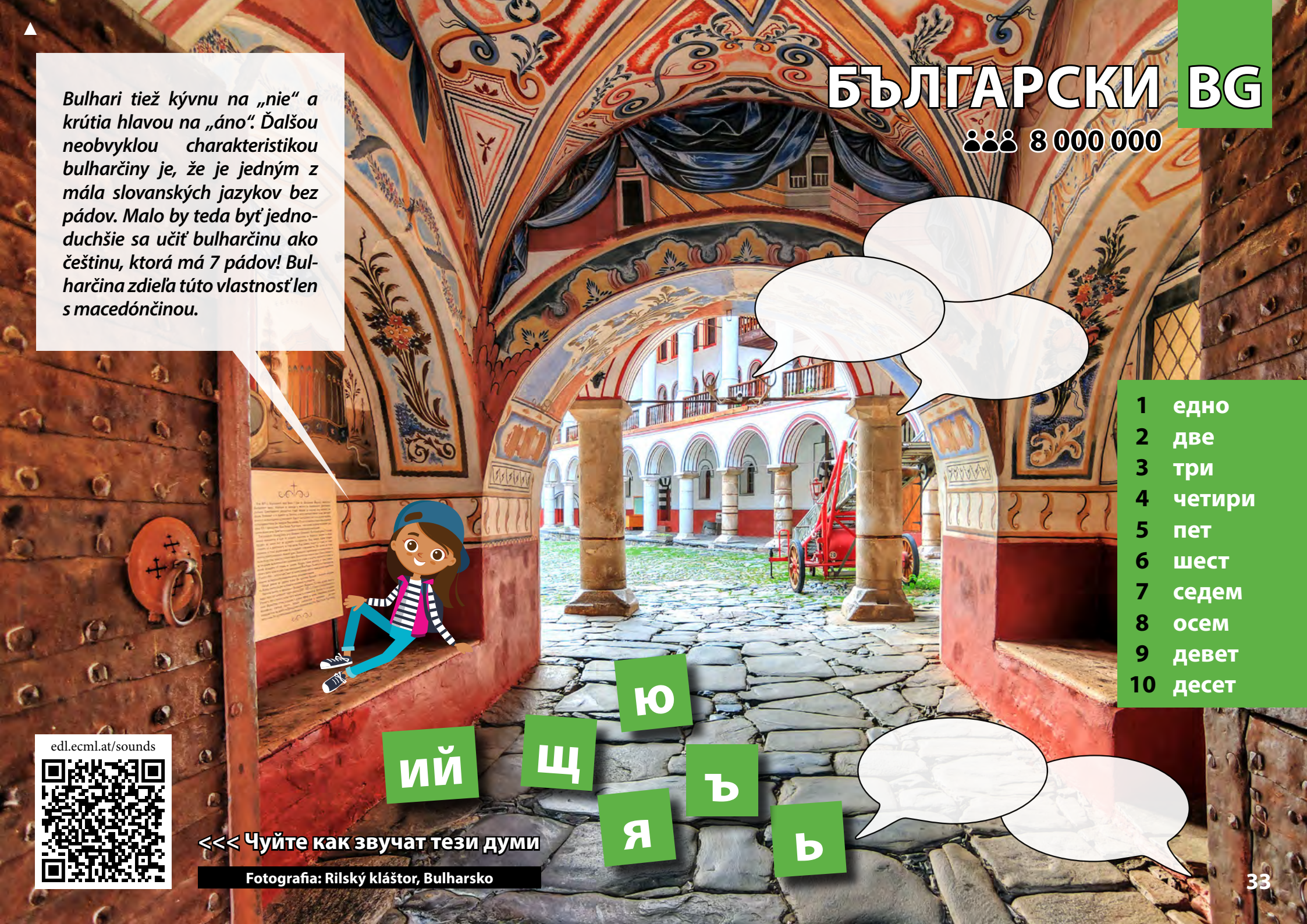

1	едно
2	две
3	три
4	четири
5	пет
6	шест
7	седем
8	осем
9	девет
10	десет

edl.ecml.at/sounds

<<< Чуйте как звучат тези думи

Fotografia: Rilský kláštor, Bulharsko

МК МАКЕДОНСКИ

3 500 000

Svoje reakcie zvyčajne vyjadrujeme krátkymi frázami alebo slovami, ktoré nemajú žiadny konkrétny význam. Macedónčina má jeden skvelý spôsob, ako to urobiť – s „Lele"! „Lele" môže znamenať „Ach, môj bože!" alebo „Ach, áno!", a môžeš pridať toľko „lele", koľko chceš. Dalo by sa teda povedať „Lele lele! Aký pekný pes!". Otoč na ďalšiu stranu a objavíš jazyk bez „áno" alebo „nie"...

1	еден
2	два
3	три
4	четири
5	пет
6	шест
7	седум
8	осум
9	девет
10	десет

ѓ и ѕ ј љ њ џ ќ

Слушнете како звучат овие зборови >>>

edl.ecml.at/sounds

Fotografia: Kostol sv. Jána v Kaneo, Severné Macedónsko

GAEILGE GA

170 000

Írčina nemá slová pre „áno“ alebo „nie“. K zodpovedaniu otázky sa používajú slovesné tvary. Takže odpoveď na „Predali dom?“ bude „(oni) predali“ alebo „(oni) nepredali“. Alebo v írčine: „Ar dhíol siad an teach? Dhíol. Níor dhíol.“ I keď írčina nemá slová pre „áno“ a „nie“, má veľa jedinečných slov, rovnako ako jazyk na ďalšej strane...

edl.ecml.at/sounds

1	A hAon
2	A Dó
3	A Trí
4	A Ceathair
5	A Cúig
6	A Sé
7	A Seacht
8	A hOcht
9	A Naoi
10	A Deich

<<< Éist le fuaim na bhfocal seo

Fotografia: Moherské útesy, Írsko

HU MAGYAR

13 000 000

Maďarčina je, vďaka veľa zložitým pravidlám, jedným z najťažších jazykov. Ale stojí za námahu, pretože je veľmi dobrá na zachytenie špeciálnych chvíľ jedným slovom. „Aranyhíd“ je doslovne „zlatý most“, ale znamená „žiarivý odraz slnka na vodnej hladine“.

1	egy
2	kettő
3	három
4	négy
5	öt
6	hat
7	hét
8	nyolc
9	kilenc
10	tíz

óöő

í

úüű

é

á

Hallgasd meg, hogy hangzanak ezek a szavak >>>

edl.ecml.at/sounds

Fotografia: Balaton, Maďarsko

NEDERLANDS NL

24 000 000

Holandčina má veľmi zvláštne slovo: „gezellig“. Je to jedno z najpoužívanejších holandských slov a v závislosti od kontextu ho možno preložiť ako pocit útulnosti, zábavy alebo príjemnej atmosféry. Môže tiež naznačovať pocit spolupatričnosti, čas strávený s blízkymi alebo stretnutie s kamarátom alebo kamarátkou po dlhej dobe. Napríklad: „Strávili sme gezellige večer hraním hier a zábavou...“.

1	een
2	twee
3	drie
4	vier
5	vijf
6	zes
7	zev
8	acht
9	negen
10	tien

edl.ecml.at/sounds

<<< Luister naar de klanken van deze woorden

Fotografia: Tulipány a veterné mlyny v Zaanse Schans, Holandsko

LT LIETUVIŲ KALBA

3 000 000

Litovčina je jedným z najstarších hovorených jazykov na svete a dokonca má slová podobné starovekému sanskrtu, napríklad „vyras“ (muž), „šuo“ (pes), „avis“ (ovca). To znamená, že Litovci dokážu rozpoznať niektoré slová, keď počujú tento indický jazyk. Začínam mať hlad, dám si niečo pod zub...

1	vienas
2	du
3	trys
4	keturi
5	penki
6	šeši
7	septyni
8	aštuoni
9	devyni
10	dešimt

ž š ą č ųū ęė į

Pasiklausykite šių žodžių >>>

edl.ecml.at/sounds

Fotografia: Ostrovný hrad Trakai, Litva

ITALIANO IT

67 000 000

V krajine pizze, cestovín a syrov nie je prekvapením, keď niekto dostane „abbiocco“. Napríklad v slovenčine neexistuje presný ekvivalent, ale „abbiocco“ označuje pocit, ktorý máš, keď zješ veľké množstvo jedla... Otoč list na ďalšiu stranu a objav ďalšie jedinečné slovo súvisiace s jedlom...

1	uno
2	due
3	tre
4	quattro
5	cinque
6	sei
7	sette
8	otto
9	nove
10	dieci

edl.ecml.at/sounds

<<< Ascolta il suono di queste parole

à èé ù ì òó

Fotografia: Riomaggiore, Taliansko

KA ქართული

3 700 000

Gruzínske slovo „Shemometchama“ znamená jesť i napriek tomu, že je človek sýty, lebo jedlo chutí tak dobre. Môžeš to preložiť ako „omylom som to celé zjedol/a“. Gruzínčina má tiež veľmi pôsobivé písmo. Na ďalšej strane Ti ukážem slovo, ktoré opisuje množstvo, ktoré všetci čas od času chceme vyjadriť…

1	ერთი
2	ორი
3	სამი
4	ოთხი
5	ხუთი
6	ექვსი
7	შვიდი
8	რვა
9	ცხრა
10	ათი

ა ბ გ დ ე ვ ზ თ ი კ ლ მ ნ ო პ ჟ

რ ს ტ უ ფ ქ ღ ყ შ ჩ ც ძ წ ჭ ხ ჯ ჰ

მოუსმინეთ სიტყვების ჟღერადობას >>>

edl.ecml.at/sounds

Fotografia: Ushguli s horou Shkhara, Gruzínsko (Mehmet | Shutterstock.com)

SVENSKA SV

10 000 000

Švédčina vynašla dokonalé slovo pre vyjadrenie rovnováhy „nie príliš málo, nie príliš veľa... ale len správne množstvo“, vo švédčine jednoducho „lagom“. Takže vo švédčine môžeš pekne povedať, že si práve jedol/a „lagom“! Hovorili sme veľa o jedinečných slovách, poďme sa teda tiež pozrieť na niektoré jedinečné slovné spojenia...

äå ö

edl.ecml.at/sounds

<<< Lyssna på ljuden för dessa ord

1	ett
2	två
3	tre
4	fyra
5	fem
6	sex
7	sju
8	åtta
9	nio
10	tio

Fotografia: Zamrznuté jazero v Upplands Vasby, Švédsko (Per-Boge | Shutterstock.com)

PL POLSKI

45 000 000

Polština má veľa zábavných idiómov. Ak napríklad po poľsky povieš „nie mój cyrk, nie moje małpy“, znamená to doslovne „nie môj cirkus, nie moje opice“. Táto fráza však nemá nič spoločné s opicami, ale znamená „to nie je môj problém“. Existuje ďalší jazyk, ktorý dokáže zábavným spôsobom vyjadriť niečo podobné...

1	jeden
2	dwa
3	trzy
4	cztery
5	pięć
6	sześć
7	siedem
8	osiem
9	dziewięć
10	dziesięć

ć ą ł ę ń ś ź ż ó

Posłuchaj brzmienia tych słów >>>

edl.ecml.at/sounds

Fotografia: Krivý les pri Gryfine, Poľsko

DANSK DA

6 000 000

„Der er ingen ko på isen“ je dánske vyjadrenie „na ľade nie je žiadna krava“, ale jeho skutočný význam je „nie je problém“. Ak teda na ľade nevidíš žiadne kravy, malo by byť všetko v poriadku. Ako si si už pravdepodobne všimol/a, veľa jazykov rado používa v idiómoch zvieratá!

1	en/et
2	to
3	tre
4	fire
5	fem
6	seks
7	syv
8	otte
9	ni
10	ti

æ ø å

edl.ecml.at/sounds

<<< Lyt til lyden af disse ord

Fotografia: Zábavný park Tivoli v Kodani, Dánsko

PT PORTUGUÊS

250 000 000

Nemusíš portugalčinu považovať za svetový jazyk. Ale hovorí ním celá Brazília, teda na svete je viac ako 220 miliónov rodených hovoriacich! Portugalčina je tak siedmym najviac používaným jazykom na svete! Hovoriaci po portugalsky vo všeobecnosti rozumejú španielčine, galícijčine a taliančine, pretože tieto jazyky sú si veľmi podobné. Keď už hovoríme o galícijčine…

1 um
2 dois
3 três
4 quatro
5 cinco
6 seis
7 sete
8 oito
9 nove
10 dez

áàâã

úü

ç

óôõ

éê

í

Ouça o som destas palavras >>>

edl.ecml.at/sounds

Fotografia: Vlny v Nazaré, Portugalsko (aleksey snezhinskij | Shutterstock.com)

GALEGO GL

2 400 000

V galícijčine existuje 60 až 100 slov, ktoré sa týkajú rôznych druhov dažďa. Ak by si niekedy bol/a v Galícii, budeš vedieť prečo! Napríklad „babuňa“ označuje dážď, ktorý znie ako malé dieťa, „torbón“ dážď s hromami a bleskami a „ballón“ silné, ale krátke dažde, ktoré trvajú niekoľko dní...

ó

í ï

á

é

ñ

edl.ecml.at/sounds

<<< Escoita o son destas palabras

1	un
2	dous
3	tres
4	catro
5	cinco
6	seis
7	sete
8	oito
9	nove
10	dez

Fotografia: Pláž As Catedrais, Španielsko

LV LATVIEŠU VALODA

1 750 000

Lotyši radi spievajú! „Dainas“ sú lotyšské ľudové piesne, ktoré zachytávajú starovekú lotyšskú múdrosť. „Dainas“, vytvorené pred viac ako tisícimi rokmi a zachovávané v ústnej podobe, boli súčasťou osláv (ako každoročná svätojánska oslava), každodennej práce i úvah o živote. Spolu existuje viac ako 1,2 miliónov „dainas“!

1	viens
2	divi
3	trīs
4	četri
5	pieci
6	seši
7	septiņi
8	astoņi
9	deviņi
10	desmit

edl.ecml.at/sounds

Klausies, kā skan šie vārdi >>>

Fotografia: Svätojánska oslava, Lotyšsko (Raimonds Kalva LV | Shutterstock.com)

NORSK NO

5 320 000

Nórčina má veľa slov, ktoré majú „obrí“ vplyv na ďalšie, celkom rozšírené, jazyky. Kto nikdy nepočul o „trollovi“? Ak je pre Teba „troll“ trochu strašidelný (pre mňa tiež!), tak môžeš radšej myslieť na krásne nórske „fjordy“. A ak to podporí Tvoju chuť cestovať, tak nezabudni na slovo „egg“ („vajíčko“), ktoré je tiež nórskeho pôvodu.

å

æ

ø

<<< Lytt til lyden av disse ordene

edl.ecml.at/sounds

Fotografia: Soby v Tromsø, Nórsko

1	én
2	to
3	tre
4	fire
5	fem
6	seks
7	syv
8	åtte
9	ni
10	ti

SE SÁMEGIELLA

30 000

Severná sámčina je jedným zo sámskych jazykov a hovorí sa ňou v severoeurópskych krajinách. Preto niet divu, že má veľa slov na opis rôznych druhov snehu a ľadu. Napríklad „čahki“ je tvrdá snehová guľa, ktorá sa hádže v nebezpečných snehových súbojoch, „vahca“ je čerstvý alebo sypký sneh a „soavli“ je kašovitý sneh.

đ ŋ ŧ á č ž š

1 okta
2 guokte
3 golbma
4 njeallje
5 vihtta
6 guhtta
7 čieža
8 gávcci
9 ovcci
10 logi

edl.ecml.at/sounds

Guldal dáid sániid >>>

Fotografia: Polárna žiara, Nórsko

РУССКИЙ RU

150 000 000

Ruština má jedno jedinečné slovo, ktoré opisuje vrstvu ľadu, ktorá sa usadzuje a potom, keď sa kvôli vyššej teplote ľad roztopí a opäť znovu zamrzne: „Гололедица“ („gololedica“), čo sa zhruba prekladá ako „nahý list ľadu“. A vedel/a si, že v Európe je dvakrát toľko rodených hovoriacich ruštiny ako angličtiny?

1 один
2 два
3 три
4 четыре
5 пять
6 шесть
7 семь
8 восемь
9 девять
10 десять

edl.ecml.at/sounds

<<< Послушайте, как звучат эти слова

ъ ё ь ий щ э ю я ы

Fotografia: Plávanie v ľadovej vode, Rusko

ES ESPAÑOL

489 000 000

V španielčine existuje výraz „¡el mundo es un pañuelo!“ („svet je vreckovka“), používa sa na vyjadrenie nášho prekvapenia, keď náhodou niekoho stretneme na nečakanom mieste, čím ukážeme, že svet je oveľa menší, ako sme si v skutočnosti mysleli. A nie je to vlastne to, o čom je učenie sa jazykov a objavovanie iných kultúr? Španielčina je skutočne svetovým jazykom a v dvadsiatich krajinách je oficiálny jazyk - ¡Olé!

1 uno
2 dos
3 tres
4 cuatro
5 cinco
6 seis
7 siete
8 ocho
9 nueve
10 diez

á ñ é úü í ó

Escucha cómo se pronuncian estas palabras >>>

edl.ecml.at/sounds

Fotografia: Ženy tancujúce flamenco v Seville, Španielsko (leonov.o | Shutterstock.com)

EUROPEAN CENTRE FOR MODERN LANGUAGES
CENTRE EUROPEEN POUR LES LANGUES VIVANTES
COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

JAZYKOVÁ CESTA LARY NAPRIEČ EURÓPOU

EDL.ECML.AT/LANGUAGEJOURNEY

Toto sú všetky jazyky z našej jazykovej cesty po Európe, ale v Európe je ich oveľa viac!

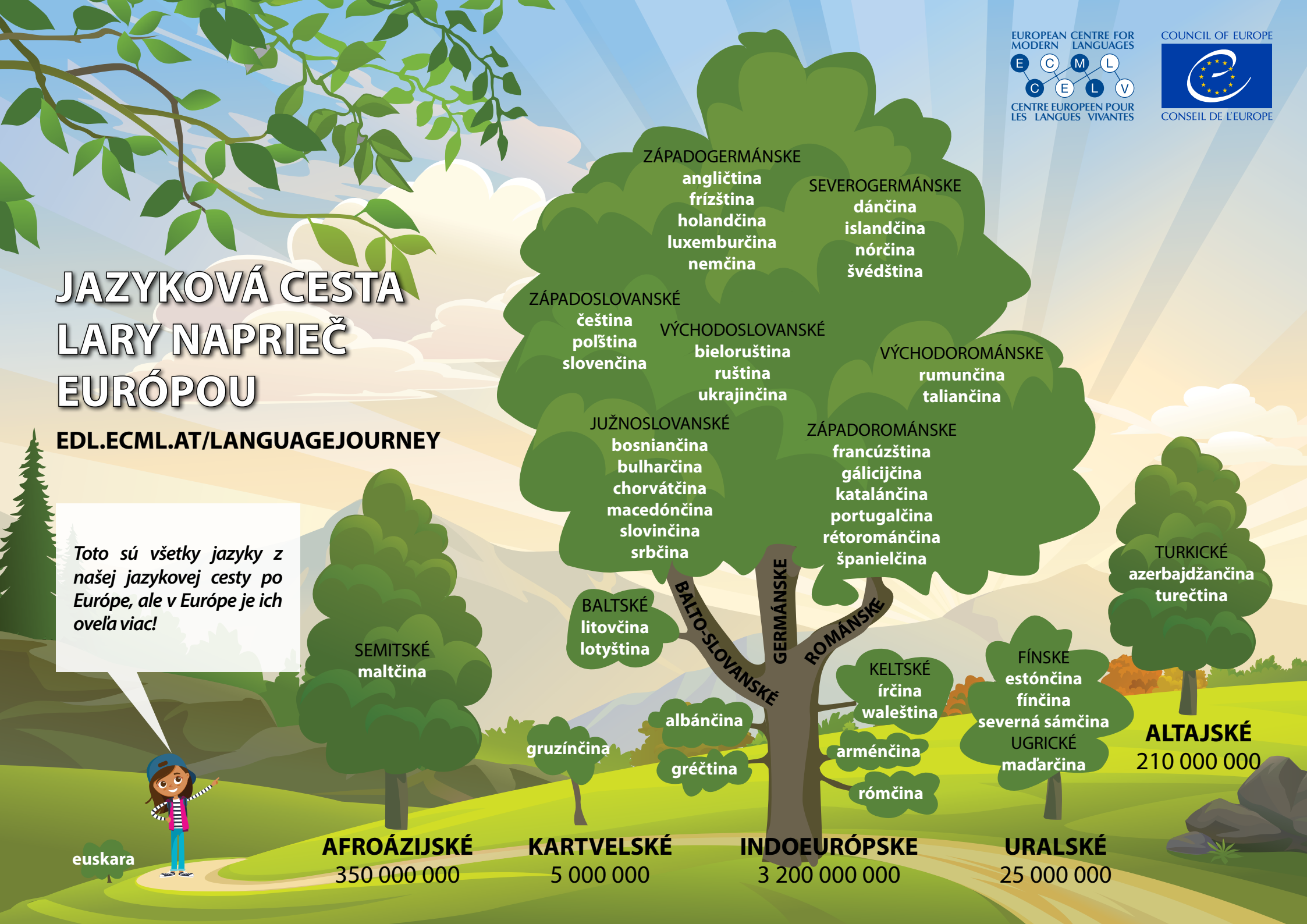

BE EN FY SL FR UK

CA TR AS EU MT IS

ET RO CS SK FI RM

CY DE HR BS SR HY

ROM LB EL SQ BG

MK GA HU NL LT IT

KA SV PL DA PT GL

LV NO SE RU ES

edl.ecml.at/languagejourney

Jazyk môže otvoriť dvere do iného sveta. Sveta, kde môžeš objavovať poklady krajín a kultúr, o ktorých by si sa nikde nedozvedel/a, že existujú, keby si nepoužil/a kľúč, ktorý Ti jazyk dáva. A jednými dverami sa môžeš dostať do miestnosti, z ktorej vedie veľa ďalších dverí!

Pre niekoho sú jazyky vášňou, pre iných nutnosťou, ale až ideš kdekoľvek a robíš čokoľvek, stretnutiu s nimi sa nevyhneš. Dúfame, že Ti táto cesta umožnila nahliadnuť aspoň do niektorých z mnohých jazykov, ktoré sú okolo nás a povzbudila Ťa k ich lepšiemu preskúmaniu.

Viac informácií o Európskom centre pre moderné jazyky Rady Európy a Európskom dni jazykov nájdete na www.ecml.at. V prípade akýchkoľvek úprav alebo prekladov nás, prosím, kontaktujte na adrese information@ecml.at.

© 2021, Rada Európy

NIVAM
NÁRODNÝ INŠTITÚT VZDELÁVANIA A MLÁDEŽE

Príprava slovenskej verzie a preklad autora textu: Denisa Ďuranová, Anna Krnáčová, Janka Píšová

EUROPEAN CENTRE FOR MODERN LANGUAGES
ECML CELV
CENTRE EUROPEEN POUR LES LANGUES VIVANTES

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE